

ГОЛАС

КАСЦЮКОЎШЧЫНЫ

№ 61 (7874)

Заснавана ў красавіку 1931 года

СЕРАДА, 9 жніўня 2000 г.

Цана 25 руб.

УБІРАЦЬ ХУТЧЭЙ І ЛЕПШ

7 жніўня 2000 года ў райвыканкам абдыслася аператыўная вытворчая нарада, на якой разгледжаны шэраг неадкладных пытанняў работы аграпрамысловага комплексу. Присутнічалі кіраўнікі калгасаў, прадпрыемстваў, арганізацый, работнікі ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання, райвыканкама, спецыялісты.

Вёў нараду старшыня раённага выканаўчага камітэта Міхаіл Барысаў. Ён адзначыў, у прыватнасці, што ў раёне па стану на 7 жніўня было ўбрана 32,3 працэнта збожжавых культур. Сярэдняя ўраджайнасць склала 19 цэнтнераў з гектара.

Узнікае пытанне: ці маглі быць гэтыя паказчыкі лепшымі? Адказ адназначны: безумоўна, так. А не дасягнуты лепшыя вынікі па ўраджайнасці, убранный плошчы ў сувязі з банальнымі прычынамі. Далей не ўсё робіцца ў гаспадарках па забеспячэнню высокапрадукцыйнага выкарыстання ўборачнай тэхнікі, недапушчэнню яе прастою з-за няспраўнасці. Шмат зерня губляецца на ніве. Вось некалькі адрасаў у пацвярджэнне. Пры правярцы калгаса "Расія" выяўлена, што камбайны працавалі з прыўзнятымі жніўкамі, на павышаных хуткасцях. Такая "тэхналогія" непазбежна вядзе да значных страт збожжа, што і назіралася. Нягледзячы на строгія патрабаванні па герметызацыі і ачыстцы вузлоў камбайнаў, не ўсе механізатары надаюць ім важнае значэнне і добрасумленна выконваюць свае прамыя абавязкі.

Распаўсюджаны такі недахоп. Пасля завяршэння рабочага дня камбайны накіроўваюцца на стаянку на машынныя двары. Раніцай адсюль ідуць у зваротны шлях. Губляецца марна час, перарасходваецца паліва, ламаецца складаная тэхніка. Лепш было б арганізаваць ахову і пакідаць нанач камбайны на ніве, там дзе працавалі ўвечары.

Бадай, горш за ўсё тое, што нямае ўборачнай тэхнікі бяздзейнае, а няспраўнасці ўхіляюцца неаператыўна. Падобныя факты маюць месца ў калгасах імя Калініна, "Новае жыццё" і іншых.

Адказнасць за неарганізаванасць, упущэнні і недахопы, тэхналагічны брак нясуць у першую чаргу кіраўнікі і спецыялісты гаспадарак. У той жа час ніхто не вызваляў ад яе спецыялістаў тэхналагічных раённых груп, райсельгасхарчу. Яны павінны ўзмацніць кантроль за правядзеннем

жніва на месцах, патрабаваць ад гаспадарнікаў няўхільнага выканання ўказанняў.

Завяршаючы аналіз ходу ўборкі ўраджаю, М. Р. Барысаў заклікаў усе кадры прыкласці максімум намаганняў для павышэння яе тэмпаў і якасці. Гэта самая галоўная задача сёння. Старшыня нагадаў яшчэ адно важнае

(3 аператыўнай
нарады
ў райвыканкам)

нае патрабаванне Прэзідэнта краіны, выказанае на рэспубліканскай селектарнай нарадзе, прысвечанай ўборцы. Трэба дапамагчы вясцоўцам уборцы збожжавых культур на прысядзібных участках, выдзеліць камбайны. Па даных ўліку, тут вырашчана збавына больш як на 2 тысячы гектараў.

Памятаючы хлебаробскую заповедзь: ураджай убірай і пра будучы дбай, неабходна ўсюды актыўна весці падрыхтоўку да асенняй сяўбы. Перш за ўсё – забяспечыць дастатковую нарыхтоўку і засыпку насення азімых культур. Зараз варта ўсюды ўбіраць насенныя участкі жыта і пшаніцы, ачышчаць і даводзіць да кандэцый сабраны пасяўны матэрыял.

Вялікія плошчы зямлі ў кожным калгасе трэба ўзараць зараней. Аднак тэмпы, з якімі выконваецца такая работа, не задавальняюць. У большасці гаспадарак ворыва глебы не вядзецца, або ідзе марудна.

Акрамя таго, пад азімыя яшчэ не ўносяцца арганічныя ўгнаенні. Хаця кіраўнікі калгасаў з'яўляюцца і павінны арганізаваць запраўку зямлі арганікай на вызначаных плошчах. Ігнараванне гэтага патрабавання ў мінулы годзе прывяло да таго, што і сёлетня, нягледзячы на параўнальна спрыяльныя ўмовы надвор'я, асобныя калгасы збіраюць мізэрныя ўраджай збожжавых культур. Глеба губляе сваю ўрадлівасць, бо не ўгнаёваецца дастаткова. Не ўсе культуры як след падкормліваліся.

Пачаць унясенне арганікі павінны ўсе калгасы. Патрабавана, каб актыўна ўключыліся і механізаваны атрад ААТ "Касцюковіцкая райсельгасхімія".

Папрацаваць трэба так, каб стварыць добрую аснову будучага ўраджаю азімых і істотна павысіць яго ў параўнанні з сёлетнім.

Адна з важных задач – нарыхтоўка кармоў. Рэкамендавана малаўраджайныя участкі збожжавых культур убіраць на сянаж. Як вядома, у гэтым годзе пашыраны плошчы пад кукурузай. Ураджай абячае быць нядрэнным. Ёсць магчымасць нарыхтаваць кукурузны сілас. Для ўборкі культуры створана ў раёне некалькі механізаваных атрадаў. Але пакуль яны не прыступілі да закладкі сіласу. Таму дадзена распараджэнне калгасам, абслугоўваючым арганізацыям – ПМК-90, ПМС, райаграпрамтэхэнерга, сельгасхіміі – неадкладна разгарнуць уборку кукурузы. Прамаруджванне можа прывесці да непажаданых вынікаў.

Маецца значны рэзерв папаўнення кармавых запасаў за кошт другога ўкоса траў. Іх трэба ўбіраць на сянаж і сена. Зноў жа дапамогу калгасам павінны аказаць шэфствуючыя працоўныя калектывы горада.

На нарадзе закраліся пытанні вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі. Працягваюць мінісавец па надоях малака калгасы імя Карла Маркса, "Новае жыццё", "Расія", "Бароны". Гэта цяжка зразумець. Зараз хапае травы, ёсць канцэнтраты. Значыць, пасьба, кармленне і догляд жывёлы не арганізаваны. Безгаспадарчасць трэба ўхіліць кіраўнікам калгасаў без усялякіх агавораў, падкрэсліў М. Р. Барысаў. Ён патрабаваў павысіць і прывагу жывёлы.

Пракурор раёна Анатолий Малахоўскі ў сваім выступленні сказаў, што па даручэнню органаў улады пракуратура вывучае факты халатных адносін кіраўнікоў калгасаў да выканання абавязкаў. Некаторым з іх накіраваны прадпісанні ў сувязі з няякаснай уборкай ураджаю, нізкай прадукцыйнасцю жывёлы. Нельга дапускаць безгаспадарчасць. Будучы прыматца меры па закону.

Першы намеснік старшыні райвыканкама, начальнік райсельгасхарчу Віталій Грышанаў звярнуў увагу гаспадарнікаў на завяршэнне закупы цялят у насельніцтва. Трэба згодна з дагаворамі прыняць яшчэ прыкладна 700 галоў маладняку. Крэдыты ў раён паступілі. Разлік са здатцамі будзе праводзіцца неадкладна калгасамі.

Разгледжаны ў райвыканкам і некаторыя іншыя пытанні.

ШТО ЗА РАШЭННЕМ?

Станоўчых змен пакуль мала

У красавіку 2000 года раённы выканаўчы камітэт разгледзеў пытанне аб рабоце Дзямідавіцкага сельскага выканаўчага камітэта ў святле патрабаванняў Закона "Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь". На сваім чарговым пасяджэнні ў ліпені г.г. райвыканкам вярнуўся да гэтага пытання і прааналізаваў ход выканання прынятага ім раней рашэння.

Як адзначалася, Дзямідавіцкі сельвыканкам праводзіць пэўную работу па ажыццяўленню пастаўленых задач. На яго пасяджэннях разглядаюцца пытанні эканамічнага і сацыяльнага развіцця. За апошні час абмеркаваны пытанні аб захаванні жыллёвага заканадаўства на тэрыторыі сельсавета, аб рабоце адміністрацыйнай камісіі пры сельскім выканкам, аб выніках абследавання матэрыяльна-бытовых умоў інвалідаў і ўдзельнікаў вайны, сем'яў загінуўшых, адзіночкіх непрацаздольных грамадзян, сем'яў з дзецьмі і меркаваннях па задавальненню іх патрэб, а таксама аб ходзе падрыхтоўкі школ да работы ў новым навучальным годзе. Рэгулярна заслухоўваюцца інфармацыя аб выкананні раней прынятых рашэнняў.

Важнейшая задача сельскага выканаўчага камітэта – арганізацыя закупы малака і мяса ў насельніцтва. У 16 вёсках з 17 праводзіцца збор малака. Закуп вядзецца з 293 сельскіх падворкаў, хаця на 418 утрымліваюцца каровы. За першае паўгоддзе па сельсавету закуплена 123,2 тоны

малака, у тым ліку па калгасах "Радзіма" і "Новае жыццё" адпаведна 53,7 і 69,5 тоны. Гэта на 900 кілаграмаў менш, чым было сабрана летась. Закуплена малака ў разліку на карову 295 кілаграмаў, за аналагічны перыяд 1999 года – 294.

У насельніцтва прынята 156 цялят, з іх у калгасе "Радзіма" – 75 і "Новае жыццё" – 81 галава, што склала 46 працэнтаў ад агульнай колькасці кароў у першай гаспадарцы і 32 працэнтаў – у другой.

Сельскі Савет, сельвыканкам не прынялі ўсе меры па павелічэнню закупы малака і цялят у насельніцтва. Не арганізавана саборніцтва сярод малаказборшчыкаў і малаказдатчыкаў, не распрацаваны ўмовы і меры зааховання, парадок падвядзення вынікаў. У сельскім Савеце не вядзецца экран закупы малака, няма дакументаў нагляднасці.

Зараз у калгасах сельсавета ёсць праблемы з забеспячэннем сенам, камбікормам падворкаў мясцовых жыхароў. У калгасе "Новае жыццё" не хапае пашы для прыватнай жывёлы.

Па-ранейшаму сельвыканкам не дастаткова ўвага ўдзяляе рабоце калгасаў "Радзіма" і "Новае жыццё". За мінулы перыяд года, як і летась, на пасяджэннях выканкама не разглядаліся пытанні вытворчай дзейнасці гаспадарак. Няма ўзаемаразумення ў старшыні сельскага Савета Генадзя Малюгі і калгаса "Радзіма" Анатоля Краўчанкі.

(Працяг на 2-й стар.)

Цялят з падворкаў -- у калгасы

Няма неабходнасці даказваць, наколькі важна ў нашым раёне правесці сёлета, як належыць, закуп маладняку буйной рагатай жывёлы ў насельніцтва. Ён патрэбны для аднаўлення пагалоўя на фермах калгасаў, якое скарацілася, а таксама павелічэння вытворчасці малака і мяса ў далейшым.

За мінулы перыяд праведзена пэўная работа на месцах па арганізацыі закупы цялят. У пачатку года заключаны дагаворы паміж калгасамі і індывідуальнымі ўладальнікамі кароў, вызначаны ўмовы і здымкі і задачы маладняку, аплаты. Многія гаспадары ўласных падворкаў сфармавалі свае словы, здолі жыўлі на калгасныя фермы. Вось пацвярджэнне: па стану на 1 жніўня г.г. прынята ў насельніцтва 1208 цялят.

Праўда, у разрэзе гаспадарак выніковыя работы розныя. Так, у калгасе "Парыжская камуна" закуплена 153 цяляці, што нават больш, чым было заключана дагавораў. Завяршаюць закуп калгасы "Кранштат" і "Радзіма". Яны прынялі адпаведна па 117 і 96 цялят.

Гэта ў шэрагу гаспадарак стала добрай традыцыяй. У той жа час традыцыйна праводзіцца закуп калгасы "Забыванне", "Расія", "Бароны" і некаторыя іншыя. Калгас "Забыванне" закупіў толькі 17 цялят, хаця дагавораў заключана ў восем разоў больш. Аналагічны вынік у калгасе "Расія". Не дацягнула да палавіны намечанага праўленне "Баронек".

На жаль, і ў цэлым па раёну недабор вялікі. Згодна з заключанымі дагаворамі паміж грамадзянамі і кіраўніцтвам калгасаў, трэба сёлета закупіць 1908 цялят. Значыць, калі ўлічыць ужо зробленае, неабходна яшчэ прыняць 700 галоў маладняку. Магчымасці для гэтага ёсць. Па-першае, сельскія жыхары маюць і гадуюць цялят. Па-другое, у раёне атрыманы выдзелены дзяржавай сродкі спецыяльна для аплаты за прынятую ў насельніцтва жывёлу. Разлік са здатцамі будзе праводзіцца неадкладна, па цане за 1 кілаграм вагі цяляці 334 рублі (як вышэйшай укармленасці).

Кіраўніцтва ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання райвыканкама звяртаецца да насельніцтва раёна з просьбай здаць уласных цялят у калгасы ў бліжэйшыя дні. Нагадаем, што ўмовы дагавораў калгасамі будучы строга выкананы.

У выпадку, калі грамадзяне заключылі дагаворы, а потым ухіліліся ад продажу цялят гаспадаркам, да іх могуць быць прыняты меры згодна з рашэннямі праўленняў. Іншымі словамі, грубыя кармы (сена, саломы), тэхніка на просьбах людзей будучы выдзяляцца за поўны кошт, а не па льготных цэнах. Таму лепш не зрываць выкананне дагавораў.

Ёсць надзея на тое, што ўсе ўладальнікі жывёлы паступаць правільна, прададуць маладняк калгасам.

Галіна ФЯДОРЧАНКА,
галоўны інспектар па закупках і якасці
сельгаспрадукцыі райсельгасхарчу.

ДОШКА ГОНАРУ

На ўборцы збожжавых лепшых вынікаў па стану на 7 жніўня дабіваюцца:

Экіпаж у складзе ГРАКАВЫХ Сяргея Аляксандравіча і яго брата Улад-

зіміра Аляксандравіча з калгаса "Парыжская камуна", які на камбайне "Дон-1500" намалаціў з пачатку жніва 348 тон.

Экіпаж у складзе ЛАХЦІКАВА Пятра Аляксандравіча і МЯКЕНЬКАГА Аляксандра Пятровіча з гэтай жа гаспадаркі намалаціў 304 тоны.

БАЛДУЕУ Вячаслаў Віктаравіч і АРЛОУ Віктар Міхайлавіч з калгаса

"Дуброва" намалацілі з пачатку ўборкі камбайнам "Дон-1500" 307 тон збожжа.

На перавозцы збожжа вызначэца:
КАЗАКОЎ Аляксандр Фёдаравіч з калгаса "Новы быт", які на аўтамашыне "Урал" перавёз з пачатку ўборкі 404 тоны збожжа.

Рыхтуй паліва летам

Намеснік старшыні райвыканкама М. Ф. Чэпікаў правёў нараду па падрыхтоўцы устаноў, арганізацый, прадпрыемстваў раёна да ацяпляльнага сезону. На яе былі запрошаны загадчыкі аддзелаў культуры і адукацыі, кіраўнікі бюджэтных арганізацый, устаноў, старшыні сельскіх Саветаў.

Кіраўнікі арганізацый, устаноў давалі тлумачэнні аб тым, што яны прадпрынялі, каб зімоўку сустрэць падрыхтаванымі. На жаль, многія прыйшлі на нараду, каб паведаміць, што да гэтай важнай справы яшчэ не прыступалі. Хаця запэўнівалі, што да 15 жніўня з нарыхтоўкай паліва справяцца.

У той жа час, як паведаміў загадчык аддзела адукацыі

райвыканкама В. М. Шведаў, у некаторых школах раёна не падрыхтаваны кацельні. Дырэктар сельскага жыллёва-камунальнага камбіната М. М. Мамонаў запэўніў, што да 15 верасня работнікі ўстановаў кацёл у Машаўскай школе, адрамантуюць каналізацыю ў Бялянкавіцкай, іншых навучальных установах і дзіцячых садках.

У многія ўстановы аддзела адукацыі пачалі завозіць торфабыркет з райпалівазбыту. Аднак гэты від паліва паступае вельмі дрэннай якасці.

Праблем, якія трэба вырашыць да пачатку ацяпляльнага сезону, шмат. Як будучы выконвацца абяцанні некаторых кіраўнікоў, вырашана падвесці вынік на чарговай нарадзе, якую плануецца правесці 15 жніўня.

ШТО ЗА РАШЭННЕМ?

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.)

Сельскі выканаўчы камітэт імкнецца рэгуляваць зямельныя адносіны. Наводзіцца парадак ва ўліку зямель грамадзян. У штат выканкама ўведзена пасада спецыяліста першай катэгорыі — землеўпарадкавальніка. Самастойна праведзена інвентарызацыя зямельных участкаў, якія знаходзяцца паблізу вёскі Тупічына.

У бягучым годзе аддзелам па зямельных рэсурсах і землеўпарадкаванню райвыканкама сумесна з работнікамі сельвыканкама завершана інвентарызацыя зямель грамадзян у вёсках Вітунь, Вішанькі, 1-е Мая, Прусіна, Асінаўка, Папоўка і Пралетарый. Усяго было абмерана больш 1200 участкаў. Устаноўлены рад парашэнняў зямельнага заканадаўства. Выяўлены не ўлічаныя землі, якімі людзі карысталіся. Парушаны артыкул 19 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб зямлі: сельвыканкам даў зямельныя ўчасткі грамадзянам на сельгасугоддзях калгаса “Новае жыццё”. Сваімі дзеяннямі ён ставіў людзей у становішча парушальнікаў зямельнага заканадаўства. У той жа час, назіраюцца выпадкі, калі не выкарыстоўваюцца прысвабодныя ўчасткі. Там расце пустазелле.

Сельскі выканаўчы камітэт не выконвае рашэнне райвыканкама (пункт 4) аб увядзенні дня ўліку зямель з прыцягненнем да гэтай работы супрацоўнікаў і дэпутатаў, спецыялістаў гаспадарак.

Неабходнай увагі з боку мясцовага органа ўлады патрабуюць установы і арганізацыі сацыяльнай сферы. За першае паўгоддзе аб’ём рознічнага тавараабароту па магазінах, што працуюць на тэрыторыі сельсавета, склаў 68,8 мільёна рублёў. Ён знізіўся супраць аналагічнага перыяду мінулага года ў супастаўных цэнах на 9,8 працэнта пры сярэднім тэмпе зніжэння па раёну 5 працэнтаў. Гэта сведчыць аб недастатковым кантролі з боку выканкама за арганізацыяй завозу тавараў у магазіны. Не выпадкова ў гандлі няма тавараў, прадгледжаных асартыментам пералікам.

Бытавое абслугоўванне насельніцтва на тэрыторыі сельсавета ажыццяўляе ўсяго адзін прыёмны пункт у вёсцы Прусіна, які размешчаны ў доме прыёмшчыцы заказу. За 6 ме-

сяцаў года аказана бытавых паслуг на 1307,4 тысячы рублёў, што складае 136 працэнтаў да мінулага года ўзроўню і амаль 190 працэнтаў да плана. Кіраўніцтвам раённага камбіната бытавога абслугоўвання не прыняты меры, а сельвыканкам не аказаў садзейніцтва па расшырэнню сеткі стацыянарных комплексных прыёмных пунктаў, адкрыццю КПП.

Нагледзячы на тое, што на пасяджэннях сельвыканкама абмяркоўваюцца пытанні медыцынскага абслугоўвання, работы уста-

ілотнікаў забяспечаны палівам.

Аднак, завоз паліва ажыццяўляўся праз райпалівазбыт. Выканкам сваімі сіламі дроў не нарыхтоўваў. Да гэтага часу не арганізавана брыгада па іх нарыхтоўцы.

Сельскі выканаўчы камітэт займаецца добраўпарадкаваннем і кантралюе санітарны стан населеных пунктаў. Пабудаваны два калодзежы — у вёсках Дзямідавічы і Тупічына. Праўда, да гэтага часу ў раённай інспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя няма актаў выкананых работ. Завезены колы для рамонтна калодзежаў у Прусі-

татнія населеныя пункты, асабліва невялікія, рэдка наведваюць работнікі сельвыканкама. Не кажучы аб справаздачах перад насельніцтвам аб рабоце самога выканкама, устаноў медыцыны, культуры, адукацыі, прадпрыемстваў гандлю і бытавога абслугоўвання.

Наладжаны ўлік у выканкаме пісьмовых і вусных зваротаў грамадзян, вядзецца іх рэгістрацыя ў спецыяльных журналах. Арганізаваны асабісты прыём старшынёй і сакратаром выканкама па графіку. У першым паўгоддзі звярнулася звыш 1000 чалавек, што на 120 больш чым летас. У асноўным усе пытанні вырашаюцца ва ўстаноўлены тэрмін. І ўсё ж нельга не адзначыць, што сёлета ў райвыканкам звярнулася 13 чалавек, якія жывуць на тэрыторыі Дзямідавіцкага сельсавета, што на 5 больш чым за паўгоддзе летас.

Раённы выканаўчы камітэт рашыў: за ўлучэнні ў рабоце па выкананні рашэння райвыканкама ад 26 красавіка 2000 года старшыні сельвыканкама Г. У. Малюкоў аб’явіць вымову.

Ён абавязаны прыняць неадкладныя меры па выкананню ўказанага вышэй рашэння райвыканкама.

Сельскі выканаўчы камітэт абавязаны да 1 лістапада 2000 года юрыдычна аформіць вынікі праведзенай інвентарызацыі зямель у населеных пунктах для поўнага налічэння зямельнага падатку. З мэтай упарадкавання землекарыстання гаспадарак да 15 кастрычніка 2000 года перанесці зямельныя ўчасткі грамадзян з калгасных земляў у населеных пунктах Вітунь і Тупічына ў іншыя масівы, пастаянна весці бягучы ўлік і перазмеркаванне пустуючых, вызваляючыхся зямельных участкаў.

Дзямідавіцкі сельвыканкам сумесна з Саветам дэпутатаў павінен прыняць усе меры для павелічэння закупкі малака і цялят у насельніцтва, арганізаваць спаборніцтва сярод малаказборшчыкаў і малаказдатчыкаў.

Неабходна сканцэнтравана намаганні выканкама, дэпутатаў, кіраўнікоў гаспадарак, прадпрыемстваў, арганізацый і устаноў, усяго насельніцтва для навадзнення належнага санітарнага парадку ў населеных пунктах, выканання мерапрыемстваў, зацверджаных райвыканкамам у сакавіку гэтага года.

Сельскі выканаўчы камітэт павінен інфармаваць раённы выканаўчы камітэт аб выкананні рашэння райвыканкама ў красавіку будучага года.

СТАНОВІЦАХ ЗМЕН ПАКУЛЬ МАЛА

культуры, практычна дапускаецца шмат недаробкаў. Кіраўнікі школ не заўсёды знаходзяць падтрымку ў старшыні сельсавета. Ён рэдка бывае ва ўстановах адукацыі і праяўляе марудлівасць у вырашэнні многіх пытанняў.

Сельвыканкам недастаткова ўдзяляе ўвагі медыцынскім установам. Усе ФАПы патрабуюць рамонт. Не закуплены посуд для дэзінфекцыі, а таксама электрапліткі. Няма прасцейшай фізіяапаратуры. Трэба мяняць агароджу і печы. Работнікі медыцынскіх устаноў не з’яўляюцца на сесіі Савета, пасяджэнні выканкама.

Адзін з напрамкаў дзейнасці сельвыканкама — стварэнне належных сацыяльна-бытавых умоў для насельніцтва. На тэрыторыі сельсавета жывуць 777 пенсіянераў, з якіх 21 інвалід вайны, 13 удзельнікаў вайны, 23 сям’і загінуўшых, звыш 90 адзіночых састарэлых грамадзян, 250 сям’яў з дзецьмі, 80 адзіночых састарэлых жыхароў на надомным абслугоўванні. Складзены спісы ўсіх льготных катэгорый грамадзян. Праведзена абследаванне іх матэрыяльна-бытавых умоў і распрацаваны мерапрыемствы па сацыяльнай абароне. Аказваецца дапамога адзіночым пажылым людзям у рамонтзе жылля, ацяплення, набыцці паліва. Сёлета 65 чалавек з 145

скай Будзе, які будзе праведзены. Пачата добраўпарадкавання сельскіх могілак. Вядзецца пасадка дэкаратыўных дрэў. Але работа стрымліваецца з-за адсутнасці грашовых сродкаў. Толькі часткова праведзена разбіўка клумбаў каля будынкаў магазінаў, школ, клубу, кантор калгасаў.

Недахоп у тым, што ў сельсавеце не аб’яўлены агляд-конкурс на лепшы санітарны стан жыллага дома, населенага пункта ў цэлым, тэрыторыі арганізацыі. У дамах няма санітарных пашпартаў. Таму сёння паказаць дом высокай культуры, вёску або вуліцу на тэрыторыі сельсавета немагчыма, бо іх проста няма. Між іншым, каб навесці належны парадак ва ўсіх населеных пунктах, правесці добраўпарадкаванне аб’ектаў жыллёва-камунальнай гаспадаркі, месцаў грамадскага карыстання, значных грашовых сродкаў не патрэбна. Дастаткова толькі сканцэнтравана намаганні выканкама, санітарнай камісіі, дэпутатаў, кіраўнікоў гаспадарак, насельніцтва.

Вялікую ролю ў вырашэнні важнейшых пытанняў вясковага жыцця маглі б адыграць сходы грамадзян па месцы жыхарства. Аднак у гэтай рабоце няма сістэмы. Калі ў вёсках Тупічына і Прусіна яны праведзены, прычым, з удзелам кіраўніцтва раёна, дык ас-

Пашпарт з адзнакай — не сапраўдны

У раённай газеце ў № 58 было апублікавана інтэрв’ю з супрацоўнікам пашпартна-візавай службы РАУС. У ім ішла гаворка аб тым, што ўсе грамадзяне Беларусі, хто ўсё ж не атрымаў пашпарт новага ўзору, павінны звярнуцца ў адпаведную службу, каб атрымаць яго. Аднак жыхары нашага раёна не спяшаюцца ў пашпартна-візавую службу, адкладаючы гэту важную справу на потым.

Як стала вядома, з мэтай актывізацыі працэсу пашпартызацыі, супрацоўнікі аддзела ўнутраных спраў райвыканкама пры правярцы пашпартнага рэжыму ў пашпартна-візавую службу будучы пакідаць адпаведную адзінку аб тым, што ён належыць абмену. А грамадзяне, тэрмін дзеяння пашпарту ў якіх наогул прайшоў, будуць прыцягвацца да адміністрацыйнай адказнасці.

Варта адзначыць, што пашпарт з адзнакай праз месяц становіцца не сапраўдным і належыць абмену ў месячны тэрмін.

Калі вы зразумелі, што пашпартызацыя вас не абміне, то вазьміце фотакарткі, каляровыя або чорна-белыя, свой “чырвоны” пашпарт, пасведчанне аб шлюбе або скасаванні яго, пасведчанне аб смерці мужа ці жонкі, калі яны ёсць, а грамадзяне Рэспублікі Беларусь, у пашпартах якіх значыцца дата прапіскі пасля 12 лістапада 1991 года, павінны ўзяць даведку з месца жыхарства аб прапісцы, дзе яны жылі на ўказаную вышэй дату, вядома, прыхапіць з сабой ручку, каб змаглі запісаць адпаведную заяву і паспяхайцеся ў пашпартна-візавую службу РАУС. З новага ўзору пашпартны вы пазбегнеце непрыемных сустрэч з супрацоўнікамі гэтай службы.

Ул. інф.

Конкурс

Апетытнае спаборніцтва

У адзін з ліпеніскіх дзён залу растарана “Дубрава” падрыхтавалі для правядзення цікавага мерапрыемства. З густам былі сервіраваны сталы. Тут праходзіў абласны конкурс афіцыянтаў, кандытараў, павароў. Вядома, выпадковы наведвальнік паставіў бы ўсім канкурсантам “выдатна” за афармленнем святочнага стала. Аднак кампетэнтнае журы строга ацэньвала кожную дэталю не толькі на сталях, а і ў паводзінах, напрыклад, афіцыянтаў, якія стараліся як мага лепей прадставіць сваю прафесію. Апалядзілі нават пра тое, што прапануюць у меню кліенту, у якім посудзе.

Што і казаць, хваляваліся ўдзельнікі, якія прыехалі на кон-

курс з розных куткоў вобласці. Паведамленні гучалі адно лепей другога. Адно афіцыянтка запрашалі сваіх “кліентаў” да “навагодняга” стала, на якім былі ўсе неабходныя атрыбуты, іншыя — у космас, у трэцяе тысячагоддзе. А некаторыя прапаноўвалі проста адпачыць за прыгожа аформленым столам. І ўсе жадалі: “Прыемнага апетыту!”

У гэты ж час на кухні рэстарана “Дубрава” шчыравалі павары з розных раёнаў нашай вобласці, а ў кандытарскім цэху стваралі цудоўную прыгажосць кандытары.

Што і казаць, конкурс ёсць конкурс. І кожны імкнуўся як мага лепей прадставіць сваё раіпа. Вядома, гэтаму спрыяла і матэрыяльна-тэхнічная база, абсталя-

ванне, якім карысталіся канкурсанты.

Пасля падвядзення вынікаў конкурсу творы кандытараў былі з задавальненнем куплены жыхарамі нашага горада.

На жаль, прызавых месцаў нашым спецыялістам не дасталася. Аднак іх добрая падрыхтоўка, высокі ўзровень майстэрства не засталіся не заўважанымі членамі журы. Так, за падрыхтоўку тэматычнага стала афіцыянтцы Тацяна Грыневіч у ходзе конкурсу павышаны прафесіянальны разрад. За актыўны ўдзел у конкурсе павароў старшаму павару рэстарана “Дубрава” Надзеі Рыбаковай аб’яўлена падзяка і ўручаны пррыз. За высокую якасць кандытарскіх вырабаў павышаны прафесійны

разрад і ўручаны падарункі кандытарам Людміле Яфрэменка і Алене Рыбалка. А чым гэта не ўзнагарода за стараннасць, прафесійнае майстэрства? Усе яны не навічкі ў гэтай справе. Гэтыя жанчыны не менш як па дзесятку гадоў кожная аддалі свайму любімайму занятку. У калектывах, дзе яны працуюць, аб іх гавораць толькі добрае. За поспехі, працавітасць не аднойчы заахвочваліся. Менавіта таму і вылучылі іх прадстаўляць на абласным конкурсе Касцюковіцкае раіпа. Сабраўшы разам вопыт, фантазію, майстэрства, прадстаўніцы нашага аб’яднання грамадскага харчавання дастойна паказалі, на што здольныя.

Пры падвядзенні вынікаў рабо-

ты конкурсу старшыня журы, намеснік старшыні аблспажыўсаюза Л. І. Ражкоў, начальнік аддзела аб’яднання грамадскага харчавання аблспажыўсаюза Л. У. Рыжанкова і іншыя члены журы адзначылі добрую падрыхтоўку і парадак правядзення конкурсу. За гэта старшыні раіпа В. М. Марозаву і дырэктару аб’яднання грамадскага харчавання Г. П. Юзефальчык была аб’яўлена падзяка, яны заахвочаны.

Ул. інф.

На здымках: на кухні рэстарана “Дубрава”; свае творы дэманструюць кандытары.

Фота

Людмілы СМАЛЯКОВАЙ.

УРАДЖАЙ – 2000

НЕ МАРУДЗЯЧЫ

Фотарэпартаж

Камбайнеры, вадзіцелі, тыя, хто заняты на сёлетняй уборцы ўраджаю, прыйшлі на мехдвор калгаса “Дуброва” рана. Хоць выязджаць яшчэ было нельга, не спала раса, затое трэба правесці зноў і зноў гатоўнасць тэхнікі. Калі ўднілася, а сонейка прагрэла зямлю і збажыну, камбайны адзін за адным, як на парадзе, рушылі да месца прызначэння – на поле з жытам, што пад Печанежам. А ўслед за імі пайшлі аўтамашыны.

Вось і збажына, спелым калосам нізка схіляецца, як бы вітаючы людзей. Развярунушыся, апусціўшы жняўкі, камбайны, плаўна ідуць па ніве. Нездарма ж і называюць іх “палёвымі караблямі”. Хутка на адным, а затым другім, трэцім заміліглі лампачкі. Гэта сігнал вадзіцелям, каб пад’язджалі, бо бункеры ўжо поўныя. Залацістае зерне ручайком паплыло ў кузавы аўтамашыны.

З-за няўстойлівага надвор’я крыху спазняюцца з уборкай усе. Але як толькі выдаецца сонечны дзянёк, без прамаўджвання выходзяць у поле камбайны і працуюць пакуль не ляжа раса на збажыну.

У ліку першых сярод гаспадарак па ўборцы ўраджаю заўсёды ідзе калгас “Дуброва”. Не ўступае лідэрства і сёлета. На 7 жніўня тут было ўбрана 720 гектараў збажыны: 100 – азімай пшаніцы і 620 – жыта, валавы збор з якіх склаў адпаведна 281 і 1630 тон. Папярэдняя ўраджайнасць – 28 і 26,3 цэнтнера з гектара.

Усяго ж камбайнерам трэба ўбраць 1713 гектараў збажыны. Сваю задачу яны разумеюць добра і кожны з іх з пачуццём вялікай адказнасці працуе ў гэтыя дні. Не здаюць свайго лідэрства, які ў папярэднія гады, Вячаслаў Балдуеў, Іван Ісаеў і Віктар Запекін. На іх рахунку намалочана ўжо адпаведна 306, 244 і 226 тон збожжа.

Дарэчы, Балдуеў сёлета працуе самастойна, у тыя ж гады ён быў памочнікам у бацькі. Сямейны экіпаж ішоў у першых радах на намалотах. Можна лічыць, што гэта ўжо 12 сезон яго на ўборцы ўраджаю. Вясной жа на трактары Т-150 культывіраваў глебу. Памочнікам у Вячаслава – Віктар Арлоў.

Дванаццатае жніўе у І. Ісаева. Памочнікам ў яго Віктар Ісаеў, брат Івана. Віктар Запекін у мінулым годзе на ўборцы збожжавых выйшаў у лідэры, мацымасць выйшлі і сёлета, яшчэ ёсць.

Усе яны ўжо маюць пэўны вопыт, а таму не бывае ў іх складаных сітуацый на ўборцы. Хаця

сёлета яна, як казалі камбайнеры, складаная. На некаторых участках палёў стаіць вада, грузне тэхніка.

У сціслы тэрмін імкнучца справіцца з уборкай камбайнеры, а інакш і нельга, ад гэтага залежыць захаванасць збожжа.

Вадзіцельскі састаў таксама падбраўся добры. У гэтыя дні на перавозцы лідзіруе Віктар Патапенка. На яго рахунку 323 тоны (даныя на 7 жніўня) перавезенага збожжа, 318 – у Юрыя Радчанкі і 256 – у Аляксандра Каралёва. Лідэрства, вядома, можа мяняцца, але, галоўнае, што ўсе вадзіцелі добрасумленна адносяцца да сваіх абавязкаў.

Сем камбайнаў працавала ў той дзень на збожжавым полі, столькі ж аўтамашыны адвозілі збожжа.

На збожжатаку, у сваю чаргу, вялася дапрацоўка зерня, якога тут ужо ляжалі горы. Каля іх завіхаліся жанчыны. Ва ўсю моц працавалі збожжасушылькі.

Не першы год працуе на польскай сушыльцы М-819 Іван Ляонаў. У яго задачу ўваходзіць пярвічная і паўторная ачыстка зерня. Агрэгат паслужыў яму ў якасці рукаў.

У калгасе ўжо ідзе засыпка насення. 83 тоны нарыхтавана азімай пшаніцы, якая адпавядае ўсім патрабаванням стандарту. Аб гэтым нам паведаміла начальнік раённай насеннай інспекцыі Таццяна Міранкова. 50 тон засыпалі для патрэб калгаса, а 33 – для гаспадарак раёна.

Свой уклад ва ўборку ўраджаю ўносяць работнікі мясцовай сталовай, якія рыхтуюць і адвоззяць на поле гарачыя абеды. Хутка ўпраўляюцца з раздачай страў павары Вольга Сергіевіч і Вольга Лызікава. Не больш 20 хвілін хапае ім, каб накарміць людзей.

Канвеер па ўборцы і перапрацоўцы збожжа працуе рытмічна, зладжана і, галоўнае, што ўсе зацікаўлены, каб хутчэй і без страт убраць ураджай-2000 года.

Валенціна ФРАЛЯНKOBA.

На здымках: плыве па полі “карабель”; камбайнеры Вячаслаў Балдуеў і Віктар Арлоў; льецца ў кузаў “залаты” паток; у час абеду.

Фота Людмілы СМАЛЯKOBAY.

ПШАМ ГІСТОРЫЮ КРАЮ

Касцюкоўшчына на рубяжы XVIII-XIX стагоддзяў

(Працяг. Пачатак у №№ 57, 59)

Па стане на 1886 г. землі сучаснага Касцюковіцкага раёна ўваходзілі ў склад Клімавіцкага і Чарыкаўскага паветаў.

Развіццю гандлю ў Касцюковічах садзейнічала блізкасць паштовага тракту, які звязваў Усходнюю Беларусь з Украінай. Ён праходзіў ад Оршы праз Горкі, Клімавічы, Касцюковічы, Бялынкавічы ў Сураж. Па тракце транзітам перавозілася прадукцыя сельскай гаспадаркі Беларусі: пнянка, лён, спірт, ільняное і каноплянае сям’я. З Украіны завозілі хлеб, соль, жывёлу, алеі.

У 1878 г. у Касцюковічах была адкрыта паштовая станцыя. У цэнтры мястэчка (дзе гарадскі сквер) узвышалася праваслаўная царква. Ля царквы – Базарная плошча. Плошча была акружана невялікімі драўлянымі крамамі (лаўкамі) і ларкамі.

Паводле “Опыта описания Могилевской губернии...” А. С. Дамбавецкага, у 1884 г. Касцюковічы Клімавіцкага павета, належалі (як спадчына) з 1852 г. пану Цеханавецкаму. Размешчаны пры р. Жадунька, за 35 верст ад Клімавіч. У статыстычным апісанні губерні 1784 г. упамінаюцца пад назвай “Старыя Касцюковічы”. У 1880 г. – 1869 жыхароў, 340 драўляных дамоў, адна праваслаўная мураваная царква, адна яўрэйская драўляная сінагога і тры драўляныя малітоўныя школы.

У мястэчку знаходзілася прыходскае аднакласнае вучылішча, паштовая станцыя, пакой міравога суддзі 9-га ўчастка Чарыкаўскай акругі, кватэра прыстава 3-га стана, валасное праўленне і пры ім прыёмны пакой для хворых. У Касцюковічах кожны год адкрывалася ўстанова па вайскавай павіннасці па 2-м прызаўным участку Клімавіцкага павета. Знаходзілася вольная аптэка і 7 гарбарных заводаў. Праводзіліся два кірмашы на год – Мікалаеўскія, 9 мая і 6 снежня. Лічылася, што святы Мікола быў заступнікам падарожнікаў і купцоў.

У мястэчку было пяць вуліц: Муравіўская (цяпер Ленінская), Прусінская (Інтэрнацыянальная), Крычаўская (Юнацкая), Мядзвёдаўка і Палонскага.

Будаўніцтва мястэчка вялося вельмі марудна. Першыя цагляныя будыны з’явіліся ў 80-х гадах XIX ст. Цагляны домік, дзе зараз размешчаны гурток раённага Цэнтра дзіцячай творчасці “Умелец”, належыў шаўцу Івану Панамарову. Ён наймаў падзёншчыкаў. У мястэчку іх было каля 100 чалавек.

Цагляны двухпавярховы дом, што па вуліцы Мядзвёдаўка, належаў прадпрымальніку Івану Вялічкі. У яго распараджэнні мелася некалькі гарбарных мануфактур. Прадпрымальнік Ізраіль Данілоў валодаў домам цагляным, двухпавярховым (вуліца Юнацкая). У двары яго праца-

ваў гарбарны завод. У в. Канічы ён арэндаваў маёнтак, меў таксама рыбны промысел у Астрахані, свой уласны пароход.

Дом, дзе зараз размешчана бібліятэка, належаў прадпрымальніку Л. Вінакураву. Ён валодаў маслабойкай. Там выраблялі канопляны і льняны алеі.

Цагляны будынак, дзе насупраць размешчаны ААТ “Касцюковіцкі маляказавод”, належаў Я. Маневічу. Былі ў яго буйныя крамы, купінарня і кніжная, працавалі vascaбойня і маслабойка.

Цагляныя магазіны, што на рагу Ленінскай і Інтэрнацыянальнай вуліц, належалі Ільі Маневічу, які жыў у Астрахані, валодаў рыбным промыслам, а ў Касцюковічах – крамамі, дзе прадаваў астраханскую рыбу.

Прадпрымальнік Ягор Іванов валодаў таксама майстэрняй (цяпер цэх дрэваапрацоўкі) на рамонце сельскагаспадарчых прылад – плугоў, боран і іншага інвентару.

Большасць жылых і гаспадарчых будынкаў у Касцюковічах былі драўлянымі. Супрацьпажарныя разрывы паміж будынкамі не захоўваліся. У мястэчку часта ўзніклі пажары. Асабліва вялікі пажар адбыўся ў 1911 г., калі згарэла яго цэнтральная частка.

Мястэчка абдоджвалася паволі. Купцы і промыслоўцы пабудавалі 10 аднапавярховых цагляных дамоў, купецкі двор з цаглянай сцяной, тры цагляныя лаўкі. Земства забрукавала Прусінскую вуліцу, пабудавала мястэчковую бальніцу (яна потым дабудовалася), два фельчарска-акушэрскія пункты.

У 1880-х гадах XIX ст. важнае месца ў земляробстве займала канопляводства. Значная частка яго прадуктаў ішла на патрэбы сялян – выраб пнянковай пражы і каноплянага алею.

У Студзенецкай воласці, напрыклад, сяляне севалі лён і каноплі ў вялікай колькасці. Пнянку, каноплянае і льняное сям’я збывалі купцам, якія гэтую прадукцыю адпраўлялі ў Смаленскую губерню. Кожны год з мяст. Студзенец вывозілі пнянкі 7 тыс. пудоў, каноплянага сям’я – 4 тыс. пудоў, льнянога – 1,5 тыс. пудоў.

У Студзенецкай і Саматэвіцкай валасцях сельскае насельніцтва займалася ляснымі промысламі (нарыхтоўкай лясных матэрыялаў, пілаваннем дрэў). У вёсках Саматэвіцкай воласці некаторыя развіццё атрымалі ганчарны промысел.

Развівалася і пчалярства. У Студзенецкай воласці сяляне трымалі 7 асобных пчалынікоў па 10-20 калод кожны. З валаснога цэнтра кожны год вывозілася 130 пудоў воску і 725 пудоў мёду.

Віктар БОНДАРАЎ.

(Працяг будзе).

Хто ж усіх прыгажэй?

На гэта пытанне шукалі адказ у Бялынкавіцкім сельскім Доме культуры. Тут праходзіў конкурс “Хто ж усіх прыгажэй?” Удзельніцы яго Ірына Бабкова, Іна Каранкевіч, Юлія Замкоўская, Марына Грышанова, Алена Саверчанка змагаліся за тытул самай прыгожай дзяўчыны вёскі. Адрозніваць іх адзін ад аднаго было вельмі цяжка, бо ўсе дзяўчынкі былі вельмі прыгожымі. У прыватнасці, ім даводзілася расказаць пра сябе ўсё, расказаць змястоўна, прыгожа.

Вядучыя конкурсу Ігар Прахарэнка задаваў дзяўчатам пытанні, каб правесці, наколькі яны эрудыраваныя. А ў конкурсе “Смак” удзельніцы расказвалі пра любімую страву, жадаючым прапаноўвалі рэцэпт яе.

Асабліва цікавымі былі конкурсы “Танцавальная салата” і “Узыходзячая зорка”.

У намінацыі “Мадэлі” канкурсанткі прыбіраліся ў касцюмы, якія прыдумалі самі для дому, адпачынку. Чаго тут толькі не давалася назіраць! Фантазіі, як кажуць, у дзяўчат спаўна, каб адлюстравалі маляўніча сапраўдныя жанчыны ў дамашніх умовах. А касцюм для адпачынку дапаўнялі то ролікавыя канькі, то лыжы, тэнісныя прыналежнасці і інш.

Варта адзначыць, што з душой пастараліся дзяўчаты. Нямаючы прыкласі свайго майстэрства і арганізатары яго: дырэктар Бялынкавіцкага сельскага Дома культуры Еўдакія Аўчыннікава і мастацкі кіраўнік Ігар Прахарэнка. Апошні, дарэчы, толькі прыступіў да сваіх абавязкаў. І гэта было яго, як кажуць, баявое хрышчэнне, якое прайшло без страт.

А тым не менш вялікая складанасць паўсталі перад кампетэнтным журы, якое прадстаўлялі работнікі аддзела культуры райвыканкама і Цэнтра культуры. І ўсё ж большую колькасць балаў набрала і самай прыгожай прызнана Іна Каранкевіч. Пераможца конкурсу, а таксама ўсе удзельніцы яго атрымалі добрыя прызы.

Ул. інф.

Любителям “ТИХОЙ ОХОТЫ”

После проливных дождей начался активный рост грибов в лесах нашего района. Любителям собирать их необходимо знать, что по способности накапливать цезий-137 грибы условно делятся на четыре группы:

1. Аккумуляторы: гриб польский, свинушка, масленок, моховик желто-бурый, горькушка. В этих грибах даже при загрязнении почвы, близких к фоновому значению (0,1-0,2 Ки/км²), содержание цезия-137 может превышать допустимый уровень. Поэтому сбор этих грибов не рекомендуется.

2. Сильнонакапливающие: грузди, волнушка розовая, зеленка, сыроежки. Собирать грибы этой группы допускается при плотности загрязнения почв до 1 Ки/км² с обязательным радиометрическим контролем.

3. Средненакапливающие: лисичка настоящая, рядовка, белый гриб, подберезовик, подосиновик.

4. Слабонакапливающие: опенок осенний, гриб-зонтик пестрый, дождевик. Заготовку грибов, относящихся к средне- и слабонакапливающим радиоцезий группам, рекомендуется проводить в лесах с плотностью загрязнения почв до 2 Ки/км² с обязательным радиометрическим контролем.

В нашем районе на территории Савиничского, Деряженского, Паньковского, Белодубровского лесничеств сбор грибов запрещен или ограничен отдельными кварталами леса. Так, из поступивших на проверку грибов в этом году содержание цезия-137 в Савиничском лесничестве (за д. Забычанье) превысило допустимый уровень в 100 раз, вблизи деревни Норкино в 2 раза. В Деряженском лесничестве вблизи деревни Ветухна превышен допустимый уровень в 5 раз. В Костюковичском лесничестве вблизи деревень Хорошевка, Антоновка, Волосковня, Василевка содержание цезия-137, в пробах грибов, не превышает допустимого уровня. В Белодубровском лесничестве вблизи поселка Ворошилово, а также дачного поселка, содержание цезия-137 также не превышает допустимого уровня.

При заготовке и переработке грибов необходимо знать, что: в шляпках грибов концентрация цезия-137 выше чем в ножках; собранные грибы перед приготовлением необходимо обязательно очистить от прилипших частиц лесной подстилки, мха, земли; у некоторых грибов необходимо снять со шляпки кожицу.

Снижения содержания радионуклидов в грибах можно добиться путем их варки в течение 15-60 минут в солевой воде с добавлением уксуса или лимонной кислоты и удаления через каждые 15 минут отвара.

При сушке грибов содержание радионуклидов в них не снижается, поэтому сушить нужно только “чистые” грибы.

Леонид ИЛЬЕНКОВ,
инженер-радиолог
Костюковичского лесхоза.

Могилевское профтехучилище

проводит прием учащихся по профессиям:
продавец продовольственных товаров,
продавец непродовольственных товаров,
официант-буфетчик.
Учащимся предоставляется общежитие, выплачивается стипендия.

Адрес училища: г. Могилев, Минское шоссе, 22.
Правление район.

Токсикомания и наркомания – это смерть

Наркомания в Беларуси не получила того распространения, которое она имеет в ряде республик бывшего СССР. Тем не менее, инертность по отношению к ней, пусть даже как и не к столь распространенному явлению, неоправданна.

Наркомания – это опаснейшее и социально значимое заболевание. Она возникает у лиц, более или менее длительно употребляющих дурманные наркотические вещества (опий, морфин, гашиш), вызывающие привыкание и болезненное непреодолимое пристрастие к ним, в малых дозах – эйфорию, а в больших – оглушение, наркотический сон. При наркомании глубоко поражаются внутренние органы, возникают неврологические и психические расстройства, развивается социальная деградация личности. Употребление наркотиков сопровождается формированием острой потребности в повторных их приемах и стремлением к их получению на конечном этапе заболевания любыми путями, вплоть до преступления (психическая зависимость).

У наркоманов при лишении их наркотика развивается абстинентный синдром (синдром отнятия), проявления которого могут наблюдаться в нарушении деятельности отдельных органов и систем организма, а также в психических нарушениях (физическая зависимость). В зависимости от вещества, которым злоупотребляет наркоман, в абстинентном периоде могут возникнуть судорожные припадки и острый психоз с нарушением сознания, наплывом галлюцинаций, бредом. Нарушаются функции всех систем организма. Повышается кровяное давление, резко учащается сердцебиение. Мышцы напряжены, бывают мышечные дрожания, подергивания и судороги. Больные не могут найти удобного положения, которое чередуется с резкой слабостью и обездвиженностью. Нарушается работа пищеварительного аппарата: возникает рвота, боли в желудке и по ходу кишечника, отсутствует аппетит, нарушается сон. По

мере развития болезни наступает глубокое истощение организма, падает переносимость наркотика, прежние дозы вызывают тяжелое отравление. Без наркотика состояние слабости столь сильное, что больной может погибнуть. Часто при этом медпомощь оказывается безрезультатной. Смерть грозит наркоману и от случайной передозировки, от приема неизвестных непроверенных веществ, от заражения при инъекциях.

При различных видах наркомании проявления из-

С вами говорит врач

мененной реактивности организма выражены в большей или меньшей степени, но один признак характеризует любую наркоманию – это патологическое пристрастие к наркотикам и всё менее выраженной реакция на очередное введение того же самого их количества (для достижения прежнего психофизического эффекта больному требуется всё более высокая доза наркотика).

Форма (вид) наркомании зависит от того, какое именно вещество, обладающее наркотическим эффектом, применяется в конкретном случае. Особенности этого вещества, использованные дозировки, частота употребления, его предпочтительный способ (прием внутрь таблеток или наркотиков, инъекции, вдыхание) определяют характер действия наркотика на организм.

Систематическое злоупотребление веществами, действующими преимущественно на центральную нервную систему и вызывающими состояние возбуждения, иногда галлюцинацию, принято называть токсикоманией.

Наиболее часто встречаются злоупотребления

препаратами барбитуровой кислоты, транквилизирующими (успокаивающими) средствами, препаратами с холинолитическим действием, вдыханием паров органических растворителей. Так же, как и при употреблении наркотиков, при употреблении токсических веществ формируется своеобразный дефект личности, напоминающий органический. Лицо токсикомана становится маскообразным, мимика бедной. Замедлена речь и все движения. Нарастает вялость, меняется вся структура личности. Больные становятся черствыми, грубыми, эгоистичными, жестокими по отношению к близким. Резко падает работоспособность. Больные становятся непригодными к работе, требующей умственной и физической нагрузки.

Чаще употребляют токсические вещества 12-17-летние. Наблюдения показывают, что группой риска являются дети и подростки из неблагополучных семей, имеющих отклонение в формировании характера, перенесшие легкое повреждение головного мозга.

В настоящее время у нас есть на учете уже наркоманы.

Наркомания и токсикомания, приводя к тяжелым нарушениям психического и физического здоровья, наносят невосполнимый вред, как самим наркоманам и токсикоманам, так и окружающим их лицам и, следовательно, всему обществу. Поэтому нашим законодательством установлена уголовная ответственность за незаконное изготовление, приобретение, пересылку, хранение, перевозку или сбыт наркотиков, организацию или содержание притонов для их потребления.

Галина КАПАЕВА,
врач - невропатолог
райполиклиники.

Поздравляем!

Сердечно поздравляем с 45-летием со дня рождения дорожную, любимую мамочку, РУДИКОВУ

Татьяну Леонтьевну

Желаем счастья в этот день,
Тепла от тех, кто будет рядом,
Улыбки светлой на лице
И солнечных лучей в награду.

Неумолимо мчат года –
Их удержать не в нашей власти,
Так пусть же будет так всегда:
Чем больше лет – тем больше счастья.

С любовью дочь Елена, зять Михаил.

X X X

Сердечно поздравляем с днем рождения

ШИТИКОВА

Виталия Викторовича

Желаем в жизни лишь удачи
И достижения мечты,
Пусть будут легкими задачи
На трудном жизненном пути.
Будь молодым, всегда красивым,

Абзац

У аднаго гаспадара было дзве каровы. Адну звалі Чарнушка, другую – Сяродка. Калі ўзнікла праблема з сенам, адну карову прадалі. І гаспадар і гаспадыня надта шкадавалі сваіх карміліц. Але што паробіш. Прадалі Чарнушку блізкаму родзічу.

Усю зіму і амаль вясну, да сярэзіны мая знаходзілася Чарнушка ў другім хляве. Калі пачалася пасьба прыватных кароў, маці і дачка зноў апынуліся ў адным гурце.

Желанным, добрым и простым,
Всегда приветливым и милым,
Всегда любимым, дорогим.

Бабушка Маша, отец, дядя Саша,
тетя Валя, Ира, Катя и Николай.

X X X

Горячо и сердечно поздравляем с днем рождения дорогого, любимого мужа, отца

ГОМОНОВА

Александра Николаевича

Пусть в этот день засветит ярче солнце
И радость жизни пусть закроет тьму,
И пусть здоровье будет лучшим из подарков,

А всё хорошее приложится к нему.
Хочется тебе в этот день пожелать:
Не болеть, не грустить, не скучать
И еще много-много раз
С нами дни рождения встречать.

С любовью к тебе жена, сын
Андрюша и дочь Настенька.

X X X

Горячо и сердечно поздравляем с днем рождения дорогого зятя

ГОМОНОВА

Александра Николаевича

(д. Белая Дуброва)

Улетают годы, словно пух тополей,

УГАДОБА

Пастухі заўважылі: у які бок ідзе Чарнушка, туды і Сяродка. Нават у хвіліны адпачынку яны кладуцца побач. Ляжаць і глядзяць адна адной у вочы.

Чарнушка, як толькі прыганяюць статак з поля, ідзе за дачкой, да свайго былога двара. Але гаспадыня, маладая яшчэ жанчына, не жадае чытаць думак Чарнушкі. Спачатку яна робіць не зласлівы, спакойны вокрык:
— Чарнушка, ты куды?!

І калі ўжо бачыць, што карова працягвае ісці, гаспадыня бярэ дубец у рукі. Чарнушка з сумным выглядам падпарадкоўваецца ёй. Вочы жывёліны засцілае туман. Але гаспадыня і гэтага не заўважае, ёй невядома, што не водблескі вярэцярнай зары бачыць карова, а рانیцу новага, наступнага дня. Калі яны зноў, маці і дачка, будуць разам...
Васіль КОЦКАУ.

ОТКРЫТОМУ АКЦИОНЕРНОМУ ОБЩЕСТВУ “КОСТЮКОВИЧСКИЙ ЛЕСПРОМХОЗ”

требуются на постоянную работу:

обрубщики сучьев, водители лесовозов,
водители автобусов, трактористы.

АДМИНИСТРАЦИЯ.

Адміністрацыя, прафсаюзы камітат ААТ “Касцюковіцкі райаграпрамэзерга” выказваюць глыбокае спачуванне начальніку рамонтнай майстэрні ТУРЛОВАЙ Антаніне Якаўлеўне з выпадку напатакаўшага гора – смерці МУЖА.

ПРОДАЮ

по необходимости хороших коз.
Тел.: 26-4-43.

X X X

по договорной цене недостроенный дом по ул. 1-я Вокзальная, 14, рядом с железной дорогой, земельный участок 0,30 га, фруктовые деревья. Тел. в г. Бобруйске: (8-02251) 41-6-72.

X X X

деревообрабатывающий станок, новый. Тел.: 21-7-76, после 18.00.

Сям'я КАБЫЛІНСКІХ выказвае самую шчырую падзяку старшыні райпа Валерыю Мікалаевічу Марозаву за аказаную дапамогу ў пахаванні мужа, бацькі, дзядулі – КАБЫЛІНСКАГА Ягора Яфімавіча.

Выказваем шчырую падзяку калектывам райпа, ААТ “Касцюковіцкі малаказавод”, сяродняй школы № 3, сям'і Аухачовых, суседзям, знаёмым у аказанні маральнай і матэрыяльнай падтрымкі ў час пахавання Я. Я. КАБЫЛІНСКАГА.

Сям'я КАБЫЛІНСКІХ.

Калектыву Касцюковіцкага вытворчага участка Клімавіцкага лікёра-гарэлачнага завода глыбока смуткуе з выпадку дачаснай смерці

ШУРЛАКОВА

Міхаіла Васільевіча

і выказвае глыбокае спачуванне родным і бліжкім нябожчыка.

Жыхары пад'езда № 5 дома 123, што па вуліцы Ленінскай, глыбока смуткуюць з прычыны трагічнай смерці

ШУРЛАКОВА

Міхаіла Васільевіча

і выказваюць спачуванне родным і бліжкім нябожчыка.

Жыхары дома №123, што па вуліцы Ленінскай, глыбока смуткуюць з выпадку трагічнай смерці

ШУРЛАКОВА

Міхаіла Васільевіча

і выказваюць глыбокае спачуванне родным і бліжкім нябожчыка.

Калектыву станцыі дзіцячага турызму і краязнаўства выказвае глыбокае спачуванне ГАРЛАЧОВАЙ Лідзіі Васільеўне з выпадку напатакаўшага гора – смерці БАЦЬКІ.

Галоўны рэдактар Мікалай ДЗЯТЛАЎ

ГОЛАС КАСЦЮКОЎШЧЫНЫ

ЗАСНАВАЛЬНІК:
КАСЦЮКОВІЦКІ РАЁННЫ
ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
213640, г. Касцюковічы, вул. Ленінская, 43
Індэкс газеты 64045

ТЕЛЕФОНЫ:

галоўны рэдактар – 2-11-33; нам. галоўнага рэдактара, адказны сакратар – 2-16-94; аддзелы: аграпрамысловы і інфармацыйны – 2-16-34; пісьмаў і масавай работы, бухгалтэрыя – 2-23-55.

Цэнтралізаваны выпуск газеты ажыццяўляе адказны выпускаючы А. ШПАКАВА.

Газета выходит в субботу.

Аб'ём газеты - 1 друкаваны аркуш
Тыраж 1514 экзemplяраў
Друк афсетны
Падпісана ў друку 8.08.2000 г. 18.00
Заказ № 61

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннямі рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.